



ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

ՀԱՄԱՅՆՔ՝
ԵՐԿԻՐ՝

ԱՐՄԱՎԻՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Արմավիր, 2020թ"

Նախաբան

Արմավիր համայնքի երկամյա տնտեսական զարգացման պլանը ներկայացնում է համայնքի տնտեսական զարգացման տեսլականն առաջիկա երկու տարիների համար՝ սահմանելով զարգացման հիմնական ուղղությունները և գերակա ոլորտները: Այն փաստաթուղթ է, որը սահմանում է գործողություններն ու արդյունքները, ինչպես նաև ծրագրի համար հասանելի ֆինանսական միջոցները:

Հակիրճ նկարագրված են համայնքի խնդիրները, զարգացման խոչընդոտները և դրանց ծնող պատճառները, անդրադարձ է կատարվում ծրագրի մշակման, քննարկման և հաստատման գործընթացին՝ նշելով դրա մասնակցային բնույթը:

Պլանի մշակումը և իրագործումը միտված են մարդկանց սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի բարելավմանը, հանրային տարածքների և շրջակա միջավայրի պահպանությանը, աշխատատեղերի ստեղծման խթանմանը, արդյունաբերության զարգացման խթանմանը: Ծրագիրը կիրականացվի սերտ համագործակցության մթնոլորտում՝ փոխգործակցելով տեղական մասնավոր հատվածի, հասարակական և կրթական կազմակերպությունների հետ՝ ներգրավելով համայնքի տարբեր շերտերին:

Պլանի օրինակը ստանալու համար, խնդրում ենք կապ հաստատել.

Անուն՝ Թամարա Շառոյան

Պաշտոն՝ Արմավիրի համայնքապետարանի աշխատակազմի առաջին կարգի մասնագետ/Տեղական տնտեսության զարգացման պատասխանատու

Հասցե՝ ք. Արմավիր /Հանրապետության 32/

Հեռախոս՝ 093-35-80-06

Էլ հասցե՝ sharoyantamara@gmail.com

Կայք՝ armavircity.am

1. Ամփոփագիր

Արմավիր համայնքի 2019-2020 թթ. տնտեսական զարգացման պլանը կազմվել է ՀՀՏՀ նախաձեռնության շրջանակում: Պլանի մշակման նպատակն է խթանել համայնք-մասնավոր հատված համագործակցությունը, նպաստել աշխատատեղերի ստեղծմանը և արդյունաբերության զարգացմանը, բարելավել քաղաքի արտաքին տեսքը: Պլանի մշակման գործում ընդգրկվել են ՏԻՄ, մասնավոր հատված, ՀԿ և համայնքի ակտիվ քաղաքացիներից ներկայացուցիչներ: Համայնքի ՏՏՀ պատասխանատուն հանդիպել է շահագրգիռողների հետ՝ տեղեկացնելով նրանց ծրագրի նպատակներին և խնդիրներին: Թիմի կողմից կազմակերպվել է հանդիպումներ ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների գործակալությունների հետ հավաքագրելու անհրաժեշտ տեղեկատվություն, նախօրոք ճշգրտված և պատրաստված հարցերից համայնքի տնտեսության կառուցվածքային վերլուծություն իրականացնելու նպատակով: Նախապես հավաքագրվել են բոլոր տեղեկությունները հնարավոր կառույցներից: Այնուհետև իրականացվել է վերլուծություն յոթ հիմնասյուների՝ տեղական համագործակցություն, բիզնեսին աջակցող թափանցիկ և առանց կոռուպցիայի վարչարարություն, ֆինանսական միջոցների հասանելիություն, հող և ենթակառուցվածքներ, կարգավորման ինստիտուցիոնալ շրջանակ, հմտություններ և մարդկային կապիտալի ներառականություն, արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգի վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր հիմնասյան վերաբերյալ կատարվել է նաև ուժեղ և թույլ կողմերի վերլուծություն կատարվել է նաև ընդհանուր ուժեղ, թույլ կողմերի, հնարավորությունների և մարտահրավերների վերլուծություն: Սահմանվել է տեսլականը և ռազմավարական նպատակները, կազմվել է գործողությունների իրականացման պլան:

2. Աղյուսակների և գծապատկերների ցանկ

Աղյուսակ 1. SWOT վերլուծություն

Աղյուսակ 2. Գործողությունների ծրագիր

Աղյուսակ 3. Ֆինանսական պլան

Աղյուսակ 4. Իրականացման ժամանակացույց / Մշտադիտարկման պլան

3. Հապավումներ

ՀՀ – Հայաստանի Հանրապետություն

ՀՀՏՀ – համայնքապետերն հանուն տնտեսական զարգացման

ԲՀԿ – քաղաքացիական հասարակության կազմակերպություն

SWOT – ուժեղ և թույլ կողմեր, հնարավորություններ և մարտահրավերներ

ՏԻՄ – տեղական ինքնակառավարման մարմին

ՏՏՀ – տեղական տնտեսական զարգացում

ՀԿ – հասարակական կազմակերպություն

4. Պլանի ներածություն

Արմավիր քաղաքը հիմնադրվել է 1931 թ. հունիսի 26-ին, այնգտնվում է արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևմտյան մասում՝ մայրաքաղաքից 48 կմ հեռավորության վրա: Արմավիր քաղաքը ՀՀ Արմավիրի մարզի վարչական կենտրոնն է: Համայնքի բնակչության թիվը կազմում է 37.489 մարդ, որից 20.021 տղամարդ, իսկ 17.468՝ կանայք: Աշխատանքային ռեսուրսները կազմում են բնակչության մոտ 67 տոկոսը:

Արմավիրով են անցնում Երևան-Արմավիր-Թուրքիայի միջպետական, Արմավիր-Իսահակյան-Գյումրի հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհները և Երևան-Հյուսիսային Կովկաս երկաթգիծը:

Արմավիրը եղել է հայոց 12 պատմական մայրաքաղաքներից մեկը: Մ.թ.ա. 331 թվականին դարձել է Արարատյան նոր Հայկական թագավորության մայրաքաղաքը, որտեղ հաստատվել էին Երվանդունիները: Մ.թ.ա. III-II դդ. Արմավիրը քաղաքական, տնտեսական, մշակութային և հոգևոր խոշոր կենտրոն էր: Իսկ մ.թ.ա. 189 թվականին, երբ Արտաշես Ա-ն հիմնադրեց Մեծ Հայքի թագավորությունը, Արմավիրը դարձավ նրա մայրաքաղաքը:

Ներկայիս Արմավիր քաղաքը որպես բնակավայր հիմնադրվել է 1903 թվականին: Քաղաքի գլխավոր հատակագիծը կազմվել է հանրահայտ ճարտարապետ Ալ. Թամանյանի ղեկավարությամբ, ով նաև մայրաքաղաք Երևանի գլխավոր հատակագծի մշակողն է: Քաղաքի վերջին գլխավոր հատակագիծը կազմվել է 2010 թ.-ին: Քաղաքը զբաղեցնում է 2,188 հա տարածություն, ծովի մակարդակից բարձրությունը կազմում է 840-860 մ: Քաղաքում գործում են հանրապետական ենթակայության մարզային կառույցներ, որոնք զբաղվում են էներգամատակարարման, գազամատակարարման, անվտանգության և օրինականության պահպանման, հնրկային քաղաքականության, փոստային և հեռախոսային կապի, բուժսպասարկման, սանիտարական հսկողության, ջրամատակարարման և այլ հարցերով:

Արմավիրին ունեցել է զարգացած արդյունաբերություն, որից այժմ զարգանում է հիմնականում սննդի վերամշակման ոլորտը: Արմավիրի հաստոցաշինական գործարանը, որը հանրապետության մեքենաշինության առաջատարներից էր, անկախացումից հետո կորցնելով իրացման շուկաները, պարապուրդի է մատնված: Այսօր Արմավիր քաղաքում են կենտրոնացած մրգերի և բանջարեղենի պահածոների, ինչպես նաև կոնյակի արտադրությունները, որոնք վերամշակում են Արարատյան դաշտավայրի գյուղատնտեսական մթերքը:

ՀՀՏՀ նախաձեռնությանը մասնակցելու նպատակը՝ համայնքը տնտեսապես ավելի զարգացած և նոր աշխատատեղերով ավելի հարուստ տեսնելն է: Արմավիր քաղաքի զարգացման տեսլականը զարգացած արդյունաբերության և տարածաշրջանը սպասարկող ծառայությունների ոլորտի վրա հիմնված տնտեսության ձևավորումն է:

Մեր համայնքը նախաձեռնությանն անդամակցել է 2017 թվականի մայիսի 15-ին:

5. Տեղական տնտեսության զարգացման պլանի մշակման գործընթացը Համայնքի տնտեսության զարգացման պլանը մշակվել է ստեղծված գործընկերության շրջանակներում տեղի ունեցած հանդիպումների արդյունքում, որոնք, սակայն ֆորմալ բնույթ չեն կրել: Գործընկերության կազմում ընդգրկված են համայնքի ղեկավարը, ավագանու անդամները, մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչները, հասարակական կազմակերպությունները, ուսումնական հաստատությունների ներկայացուցիչները և ակտիվ քաղաքացիները (Գործընկերության մասնակիցների ցանկը տես Հավելված 1-ում): Գործընկերությունն ընտրել է պլանի մշակման համար անհրաժեշտ աշխատանքները իրականացնող թիմ՝ բաղկացած 3 անդամից: Թիմի անդամները իրականացրել են այցելություններ համայնքում գործող մասնավոր հաստատություններ՝ հավաքագրելու անհրաժեշտ տեղեկատվություններ և վերլուծություններ կատարելու համար: Ստացված տեղեկատվությունը ներկայացվել է գործընկերությանը, անհրաժեշտ որոշումներ ընդունելու համար: Տեղի է ունեցել գործընկերության 3 հանդիպում (Հանդիպումների թեմաների ժամանակացույցը և մասնակիցները ներկայացված են Հավելված 2-ում), վեր է հանվել տարբեր տեղեկություններ որոնց հիման վրա ընդունվել են որոշումներ:

6. Տեղական տնտեսության վերլուծություն

6.1 Տեղական տնտեսության կառուցվածքի վերլուծություն

Համայնքում գործում է 153 ընկերություն և անհատ ձեռներեց, որոնցից.

- Փոքր ձեռնարկություններ - 30,
- Մեծ ձեռնարկություններ - 3.

Գյուղատնտեսություն

Համայնքը գտնվում է Հայաստանի հարուստ գյուղատնտեսական շրջաններից մեկի կենտրոնում: Քաղաքի տնտեսական զարգացումը նպատակ է հետապնդում այն դարձնել գյուղմթերքի վերամշակման և գյուղատնտեսության ոլորտի սպասարկման կենտրոն:

Արմավիրի մարզում իրականացվել են Սելավ-Մաստարա ջրամբարի նախագծման աշխատանքները, ինչը հնարավորություն է կընձեռի 10,5 մլն մ³ տարողությամբ ջրամբար ունենալ: Բացի այդ, հանրապետության մասշտաբով մեկնարկել է ոռոգման համակարգերի արդիականացման ծրագիրը, որի ընդհանուր ֆինանսավորումը 50 մլն դոլար է, ծրագրի գերակշիռ մասն իրականացվելու է Արմավիրի մարզում, ընթացքի մեջ են նաև ոռոգման ոլորտի բարելավմանն ուղղված այլ ծրագրեր: Գյուղատնտեսության ոլորտում գործում են ջերմոցներ: Համայնքում առկա է 1233 գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանի, Արմավիր համայնքում առկա է 848,02 հա վարելահող, Համայնքում չօգտագործվող վարելահողեր ունենք, որոնք չեն շահագործվում ոռոգման համակարգի բացակայության պատճառով:

Լինելով գյուղատնտեսական մարզ՝ համայնքը նպատակ է հետապնդում խթանել գյուղմթերքի արտադրությունը և արտահանումը:

Արդյունաբերություն

Գործում է Երևանի «Արարատ» կոնյակի գործարանի Արմավիրի մասնաճյուղը, Գազպրոմ Արմենիա Արմավիրի գազասարքավորումների գործարանը, ԼայթսՄեթալս Ինդուստրիա ՍՊԸ, Արմավիրի երկաթբետոնե կոնստրուկցիաներ գործարան ՍՊԸ, մասնավոր հատվածում գյուղմթերքների վերամշակման փոքր ծավալներով արտադրամասերը, կահույքի պատրաստման արտադրամասերը, հացի և հրուշակեղենի արտադրամասերը, որոնց արտադրանքը հիմնականում սպառվում է ներքին շուկայում և ԵՏՄ տարածքի երկրներում:

Համայնքում առկա են արդյունաբերական ձեռնարկություններ, որոնք կամ չեն գործում կամ գործում են իրենց երբեմնի արտադրական չնչին հզորություններով, դրանք են պահածոների գործարանը, ռելեի գործարանը, կահույքի գործարանը, հաստոցաշինական գործարանը, հացի և հրուշակեղենի գործարանը, կահույքի ֆաբրիկան:

Ընթանում են նաև աշխատանքներ համայնքում մրգի վերամշակման գործարանի բացման համար, որը հագեցած է գերժամանակակից տեխնոլոգիաներով և ենթադրում է ունենալ շատ մեծ ծավալի արտադրություն: Համայնքն ունի գինեգործության զարգացման մեծ պոտենցիալ, որը սակայն դեռ չի իրացվում: Համայնքում շատ կան անհատներ, ովքեր զբաղվում են գինու հումքի ստեղծմամբ և փոքրածավալ գինու արտադրությամբ: Արմավիրը հավակնում է հետագայում դառնալ գինեգործության կենտրոն:

Համայնքում շատ են անհատները, ովքեր զբաղվում են մրգերի վերամշակմամբ, մասնավորապես՝ չրագործությամբ, որոնց արտադրանքը սպառվում է և՛ ներքին, և

արտահանման շուկաներում: Համայնքում գործում է կավագործության արվեստանոց, որը Մարտիրոսյանների ընտանեկան բիզնեսն է:

Ծառայություններ և զբոսաշրջություն

Համայնքը մոտ է Սարգսրապատի հերոսամարտի հուշահամալրին (10 կմ հեռավորության վրա), որտեղ էլ տեղակայված է թեմատիկ թանգարանը՝ ավելի քան 70000 թանգարանային առարկաներից բաղկացած հավաքածուով: Այս պատմամշակութային վայրը զբոսաշրջային մեծ պոտենցիալ ունի, թեպետ այն դեռ լավ չի օգտագործվում:

Համայնքում գործում է 12 ռեստորան, 7 սրճարան, 2 բար, 4 բուֆետ, 1 գիշերային ակումբ, 6 բիստրո, 5 այլ սննդի օբյեկտներ:

Այլ ծառայություններ

Համայնքում գործում են 9 հանրակրթական դպրոցներ, 2 տարածաշրջանային քոլեջներ, 12 մանկապարտեզներ՝ 1180 սաներով, 1 արվեստի դպրոց, 1 Արվեստի Պետական քոլեջ, 1 երաժշտական դպրոց, 3 մարզադպրոց, գրադարանային համակարգ: Համայնքում գործում են 2 պետական բժշկական հաստատություն:

Արմավիրի բժշկական կենտրոնում առկա է 136 մահճակալ, գործում է նաև ամբուլատոր պոլիկլինիկական ծառայություն, բացի մասնավոր հատվածից կան ախտորոշիչ ծառայություններ և ատամնաբուժական գործունեություն իրականացնող կենտրոններ:

Լինելով մարզի վարչական կենտրոն՝ Արմավիրում են կենտրոնացած պետական ծառայությունների, ֆինանսական, հեռահաղորդակցության և կոմունալ ծառայություններ մատուցող ընկերությունների մասնաճյուղերը:

Արմավիրում իրենց մասնաճյուղերն ունեն Հայաստանի բջջային կապի բոլոր օպերատորները: Արմավիրում գործում են գրանցված մի քանի տաքսի ծառայություններ: Քաղաքում գործում է 6 ապահովագրական գրասենյակ:

Համայնքի բնակչության մոտ 15%-ը մեկնում է արտագնա աշխատանքի և համայնքում լինում են տարվա միայն ձմեռային 5 ամիսը: Համայնքում գործող ընկերություններից առավել արդյունավետ և արագ զարգացողը <<Արարատ>> կոնյակի գործարանն է, և համայնքում գործող բանկերի մասնաճյուղերը: Որոնք ապահովում են համայնքում զբաղվածության մոտ 40 %-ը: Համայնքում գործող ընկերությունները մասամբ են օգտվում տեղական արտադրողների, մատակարարների արտադրանքից: Համայնքը հայտնի է որակյալ գյուղմթերքի արտադրությամբ, որն էլ վստահաբար համարում ենք համայնքի այցեքարտը:

Առաջիկա 5 տարիներին Արմավիր համայնքը տնտեսական աճի հիմնական ոլորտ թիրախավորել է գյուղատնտեսությունը, գործող ձեռնարկությունների զարգացման համար բարենպաստ պայմանների և աջակցման մեխանիզմների բարելավումը և զբոսաշրջության ոլորտումնոր պրոդուկտների ստեղծումը:

ՈՒԺԵՂԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼԿՈՂՄ
1.Զարգացածգյուղատնտեսություն	1.Ոռոգման ջրի ջրամատակարարման դժվարություններ
2.Արդյունաբերական կազմակերպություններիառկայություն	2.Խմելու ջրի որակիանբավարար մակարդակ
3.Մասնագիտական ներուժի առկայություն	

Համավարակի ազդեցությունը համայնքի տնտեսության վրա

Համավարակի բացասական հետևանքներից զերծ չի մնացել նաև Արմավիր համայնքը: Այն իր բացասական ազդեցությունը կունենա ինչպես համայնքի զարգացման հիմնական ուղղությունների, այնպես էլ տնտեսական աճի մյուս ոլորտների վրա: Բազմաթիվ անձինք, որոնք ապահովում էին իրենց ընտանիքների գոյատևման միջոցները արտասահման մեկնելով մնացել են անգործ: Չնայած կա դրա նաև դրական կողմը շատ քիչ անձինք նաև համայնքում մնալով զբաղվում են գյուղատնտեսության և անասնապահության զարգացումով, ինչը չկար մինչև համավարակը: Տնտեսական զարգացման պլանի իրագործման այս փուլում հատուկ ուշադրություն կդարձվի հետճգնաժամային զարգացումներին և համապատասխան ճշգրտումներ կմտցվեն պլանում՝ հասցեագրելու տնտեսության զարգացման առաջնային կարիքները և օգնելու համայնքի գործարարներին հաղթահարելու ճգնաժամի հետևանքները: Քանի որ այժմ զարգացման անորոշությունները բավականին մեծ են, դրա համար փոփոխությունները կիրականացվեն իրավիճակի փոփոխություններին համընթաց:

6.2 Տեղական համագործակցություն

Չկան բիզնես միավորումներ և կազմակերպություններ, որոնք կնպաստեն արդյունավետ համագործակցությանը մասնավոր և պետական հատվածի միջև: Գործարարները համագործակցության հարցում շատ պասիվ են միմյանց նկատմամբ և տեղեկատվության փոխանակումը կրում է տարերային բնույթ: Համայնքի ղեկավարը պարբերաբար հանդես է գալիս հաշվետվությամբ համայնքի ավագանու և բնակչության առջև, բայց այն ընդունվում է որպես տեղական ինքնակառավարման օրենքի պահանջները կատարող քայլ. քան համագործակցություն: Համագործակցության որոշ տարեր կան ՏԻՄ-ի և տեղական

հասարակական կազմակերպությունների միջև: Շուրջ երկու տարի է՝ համայնքի ղեկավարին կից կազմավորվել է խորհրդակցական մարմիններ, որոնք գործում են հասարակական կարգով, և որի նպատակն է ապահովել կապն ու համագործակցությունը՝ մի կողմից համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների, մյուս կողմից՝ համայնքի քաղաքականություն մշակող ՏԻՄ-ի միջև: Այն ունի 3 հանձնաժողով, որոնց կազմում ընդգրկված են 18 մարդ, գործում են ակտիվ, սակայն գործարար համայնքի և քաղաքացիական հասարակության միջև հաղորդակցման բարձր մակարդակի չեն հասնում:

ՏԻՄ-ի և մասնավոր հատվածի միջև համագործակցությունը դրսևորվում է միայն համայնքի ղեկավարի ծավալած գործունեության թափանցիկությամբ: Համայնքի ղեկավարը պարբերաբար կազմակերպում է հանրային լուսմներ համայնքի ավագանու և բնակչության առջև, բայց այն բիզնես սեկտորի կողմից չի ընդունվում, որպես համագործակցության քայլ, վերջիններս շատ պասիվ դիրքորոշում ունեն նման հարցերում: Համայնքում առկա են գրեթե բոլոր բանկերի մասնաճյուղերը, ինչի շնորհիվ որոշ չափով լուծվել է աշխատատեղերի բացակայության խնդիրը: Համայնքի ղեկավարը համագործակցության եզրեր է փորձում գտնել նաև թվով երեք բանկերի գլխամասերի ղեկավարների հետ, որպեսզի նրանց մասնաճյուղերն էլ բացվեն Արմավիրում: Արմավիրում է գտնվում Ներդրումների աջակցման կենտրոնի մարզային գրասենյակը: Համայնքապետարանը տարբեր միջոցառումների շրջանակներում հանդիպում է համայնքում բիզնես սկսող գործարարների հետ և պատրաստակամություն հայտնում աջակցելու գովազդի իրականացման և նմանօրինակ հարցերում: Մեծ է տեղական ինքնակառավարմանը համայնքի բնակչության և քաղաքացիական հասարակության մասնակցությունը: Երիտասարդական գրեթե բոլոր միջոցառումների կազմակերպման և իրականացման աշխատանքներին ներգրավվում են համայնքում գործող շատ Հ/Կ-ների ներկայացուցիչներ:

6.3 Բիզնեսին աջակցող թափանցիկ և առանց կոռուպցիայի վարչարարություն
Համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների ծրագրում ՏԻՄ-երի գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության աստիճանի հետևողական բարձրացումը ներկայացվում է որպես դրա նպատակներին հասնելու շարունակական գործողություն:

Այն միայն ծրագրային դրույթ չէ և գործնականում իրականացվում է: Համայնքի ավագանու նիստերը, հանրային լուսմները դռնբաց են, թափանցիկ և տեղի են ունենում առցանց հեռարձակմամբ, ինչի շնորհիվ յուրաքանչյուր ոք կարող է հետևել նիստերին: Համայնքն ունի պաշտոնական կայք՝ armavircity.am, և ֆեյսբուքյան էջ, որտեղ տեղադրվում են մրցույթի հրավերներ, գնումների մասին

հայտարարություններ և մասնավոր հատվածը կարող է հետևել և ստանալ տարբեր տեսակի տեղեկատվություն, այդ թվում համայնքում գործող տեղական տուրքերի վերաբերյալ: Ամեն տարի համայնքի ավագանին հաստատում է համայնքի տարածքում գործող տեղական տուրքերը, աղբահանության ծառայության վարձավճարները ինչպես նաև օգնություն հատկացնելը: Բիզնեսին աջակցելու միակ եղանակը այս պահին դոնոր ծրագրերի մասին տեղեկացնելն է, անհրաժեշտության դեպքում բիզնես սեկտորի և դոնոր ծրագրերի աշխատակիցների միջև հանդիպում իրականացնելը՝ քաղաքապետարանում:

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, համայնքում գործող ձեռարկությունները Արմավիրի Զբաղվածության Տարածքային Կենտրոնի հետ համագործակցում են աշխատուժ փնտրելիս, իսկ ոստիկանության պահպանության բաժանմունքի հետ՝ գույքը պահպանության և հսկողության հանձնելիս: Սկսնակ ձեռնարկատերերն ունեն խորհրդատվության և աջակցության կարիք՝ ձեռնարկությունների գրանցման գործընթացի, հարկային դաշտի, հաշվապահության, մարքեթինգի վերաբերյալ:

Իրավիճակի բարելավման համար անհրաժեշտ է՝

- գործարար հատվածի հետ առավել սերտ համագործակցության ստեղծում,
- տնտեսական, այդ թվում՝ պետական սեփականություն հանդիսացող, տարածքների տրամադրման կարգի բարելավում,
- բիզնես ծառայություններ մատուցողների համար համայնքային տարածքների և ենթակառուցվածքների տրամադրում նպաստավոր պայմաններով:

6.4. Ֆինանսական միջոցների հասանելիություն

Բիզնես ոլորտի գործարարները հիմնականում աշխատում են տեղական բանկերի հետ, շատ քչերն են, որ տեղյակ են կամ դիմում են դոնոր կազմակերպությունների ծրագրերին: Ինչպես վերևում՝ նշվեց համայնքում գործող բանկերը և միկրովարկային կազմակերպությունները բավականին շատ և բավարար են. բոլորը տրամադրում են բիզնես վարկեր՝ տարբեր պայմաններով:

Բանկերը դժվարությամբ են վարկեր տրամադրում սկսնակ գործարարներին, իսկ գործող բիզնես վարկերի տոկոսադրույքները համեմատաբար բարձր են: Հիմնականում բանկերը ֆինանսական միջոցներ են հատկացնում բիզնես պլանի առկայության պարագայում, որը խթան է հանդիսանում բիզնես պլանների մշակման հմտությունների զարգացման համար: Հարկ է նշել որ համայնքի տնտեսական կյանքի և ակտիվության վրա մեծ ազդեցություն ունի բնակչության ստացած արտաքին տրամադրումները:

Համայնքապետարանը և ավագանին պատրաստակամ են համայնքի խնդիրները լուծելու նպատակով, տնտեսական գործունեություն իրականացնողների կողմից ներկայացված ողջամիտ բիզնես ծրագրերին հնարավորության սահմաններում ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու, չնայած, որ համայնքի ֆինանսական միջոցները շատ քիչ են և հնարավորություն չեն տալիս ֆինանսական միջոցներ հատկացնել մասնավոր հատվածին: Այս գործընթացը առավել թափանցիկ դարձնելու համար համայնքապետարանը համայնքի կենտրոնում և բնակավայրերում կիրականացնի բաց հանրային լուսմներ:

6.5 Հող և ենթակառուցվածքներ

Արմավիր քաղաքի պետական սեփականության հողերը 241.09 հա է. համայնքային սեփականության հողերը՝ 841.96 հա, քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփական հողերը՝ 925.02 հա /170.36 հա: Հողային հաշվեկշռում արտացոլվում է հողային ֆոնդը՝ ըստ նպատակային նշանակության, սեփականության սուբյեկտների, սեփականության և օգտագործման ձևերի:

Ջրային հողեր- 19.38 հա

Անտառային տարածքներ- 0

Հատուկ նշանակության- 123.81 հա

Հատուկ պահպանվող տարածքներ- 110.26 հա

Էներգետիկ, տրանսպորտի կապի և կոմունալ-53.55 հա

Արդյունաբերական ընդերք-օգտագործման և այլ- 166.42 հա

Բնակավայրերի հողեր- 851.55 հա

Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր- 848.02 հա:

Նախատեսվում է իրականացնել հողային հաշվեկշռի կազմման և անշարժ գույքի օտարման տարեկան ծրագրի մշակման գործընթացներ և դրանց հիման վրա իրականացնել քաղաքի զարգացման նպատակով ներդրումների ներգրավմանն ուղղված համապատասխան ծրագրերի մշակման և իրականացման աշխատանքներ:

Համայնքի բնակիչներին սեփականության իրավունքով պատկանող գյուղատնտեսական նշանակության հողերը ամբողջությամբ չեն մշակվում, քանի որ ոռոգման համակարգը կամ թերի է, կամ իսպառ բացակայում է: Սակայն այստեղ կարիք կա ոռոգման ցանցի ընդլայնման հետ կապված աշխատանքների, որը կնպաստի հողերի առավել արդյունավետ օգտագործմանը, որն էլ իր հերթին կնպաստի գյուղատնտեսական արտադրանքի աճին: Համայնքում առկա համայնքային և պետական հողերի մի մասը հանձնված է համայնքի բնակիչներին և իրավաբանական անձանց վարձակալական հիմունքներով օգտագործման համար, սակայն կան ազատ հողեր, որոնք դեռ տրամադրված չեն վարձակալության և անհրաժեշտության դեպքում համայնքը այդ հողերը կտրամադրի

վարձակալության և մասնավոր հատվածի, և օտարերկրյա ներդրումներ իրականացնող կազմակերպություններին: Համայնքում կան սեփականաշնորհված նախկին գործարանների տարածքներ, որոնք չեն օգտագործվում և անհրաժեշտության դեպքում սեփականատերերի կողմից կարող են տրամադրվել վարձակալությամբ: Ներկայումս աշխատանքներ է տարվում ստեղծել ազատ տարածքների և շինությունների համայնքային ռեզիստր, որը կտեղադրվի համայնքային կայքում, սա էլ իր հերթին հնարավորություն կտա տեղեկատվության հասանելիություն ապահովել շահագրգիռ անձանց համար: Վերոնշված համայնքապատկան տարածքների և շինությունների մոտ 90%-ը ոչ բարեկարգ է, ուստի անհրաժեշտություն կա իրականացնել առկա տարածքների բարեկարգման աշխատանքներ, որի շնորհիվ այդ տարածքները գրավիչ կդառնան ներդրողների համար: Այդ տարածքները և շինությունները շահագործելու համար պոտենցիալ ներդրողները դիմել և դիմում են առանց որևէ խոչընդոտի հանդիպելու:

6.6 Կարգավորման ինստիտուցիոնալ շրջանակ:

Համայնքում գործում է գնումների գործընթացը կարգավորող հանձնաժողովը, որի նախագահը համայնքի ղեկավարի տեղակալն է: Փաստաթղթաշրջանառության գործընթացը ավտոմատացված է՝ ինտերնետի և ներքին ցանցի միջոցով: Տեղական տուրքերի և վարձավճարների չափերի, գովազդային վահանակների, ինչպես նաև ոգելից խմիչքների և ծխախոտի վաճառքի համար նախատեսված տուրքերի դրույքաչափերից դժգոհություն չկա: Համայնքում ավագանու որոշմամբ կանոնակարգվել և տեղայնացվել է հանրային սննդի կազմակերպման և իրականացման կանոնները: Ավագանու որոշումներով կանոնակարգված է նաև բացօթյա առևտրի իրականացման կանոնները և մասնավոր հատվածի կողմից դժգոհություններ և ահազանգեր չկան: Համայնքում շինթույլտվությունները տրամադրվում են քաղաքաշինական նորմերին համապատասխան և քաղաքացիների և գործարարների կողմից դժգոհություններ չկան:

6.7 Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

Համայնքը հիմնականում գյուղատնտեսական և այլ արտադրական ուղղվածություն ունեցող համայնք է: Ինչպես նշել էինք այստեղ զարգացած է պահածոյագործությունը, չրագործությունը, կոնյակագործությունը, գինեգործությունը և այլն: Այս ոլորտներում մասնագիտական և միջին մասնագիտական կրթություն և մասնագիտություն ունեցող աշխատուժի խնդիր կա: Զարգացնելու և արդիականացնելու համար անհրաժեշտ է ներգրավել օտարերկրյա փորձը և Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող ուսումնական և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ավելի գրավիչ դարձնել տվյալ ոլորտներին վերաբերող մասնագիտությունները:

Արմավիր համայնքում 2019թ. հունվարի 1-ի դրության գործազրկության թիվը կազմում է 3234, որից իգական՝ 1890, արական՝ 1344:Բարձրագույն կրթությամբ գործազուրկների թիվը կազմում է 215, որից իգական՝ 164, արական՝ 51:2018 թվականի ընթացքում գրանցված նոր գործազուրկների թիվը 343 է, որից իգական՝ 204, արական՝ 139:2018 թվականի ընթացքում աշխատանքի է տեղավորվել 178 մարդ, որից իգական՝ 112, արական՝ 66:Գրանցված տարվա ընթացքում զբաղվածության գործակալության օգնությամբ աշխատանք է գտել 65 մարդ, որից իգական՝ 37, արական՝ 28:Ըստ Արմավիրի տարածքային զբաղվածության կենտրոնի տրամադրած տվյալների՝ Արմավիր համայնքում ֆորմալ զբաղվածների թիվը 18332 է:

Սակայն պետք է հավելել, որ իրականությունը կարող է տարբեր լինել, քանի որ ոչ բոլոր գործազուրկներն են գրանցվում զբաղվածության կենտրոնում: Ըստ մեր հավաքագրած տվյալների՝ համայնքի գործատուների կողմից պահանջված մասնագիտություններն են՝ ագրոնոմ, անասնաբույժ, ճարտարագետ:

Նշված ոլորտի մասնագետների թվաքանակի սակավությունը պայմանավորված է նրանով, որ անկախացումից հետո, երբ փակվեցին արդյունաբերական և գյուղատնտեսական գործարանները մարդիկ սկսեցին ընտրել այնպիսի մասնագիտություններ, որոնցով ավելի հեշտ կլինի աշխատանք գտնել:

Զբաղվածության կենտրոնի կողմից կազմակերպվում են աշխատանքի տոնավաճառներ, որի նպատակն է գործատուին և աշխատանք փնտրողին կապել միմյանց հետ:

Գործազրկության խնդիրն ունի արմատական հիմք, այն է՝ մասնագիտության ճիշտ ընտրություն: Համայնքում գործազրկության թվերը նվազեցնելու համաճիպնափոխում է կազմակերպել մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացներ 9-12-րդ դասարանցիների համար՝ հիմնական եւ ավագ դպրոցների: Այն հնարավորություն կտա աջակերտներին ավելի լավ ուսումնասիրել աշխատաշուկան, պահանջարկը, ակտուալությունը, որը կնպաստի աշխատաշուկայում մրցունակ դառնալուն: Գործազրկության նվազեցման նպատակով համայնքապետարանը պլանավորում է մշակել խթանիչ քաղաքականություն աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց կողմից ստեղծվող բիզնեսների համար՝ բիզնես դասընթացներ, ձեռնարկատիրություններ հիմնելու, ձեռնարկատիրությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների տրամադրում, հնարավորության դեպքում նաև ֆինանսավորում: Համայնքապետարանը կարևորում է «Հասարակական կազմակերպություն-SԻՄ-ներդրող» կապը, որոնց համագործակցությամբ հնարավոր կլինի կազմակերպել ամբողջ գործընթացը:

6.8 Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ

Համայնքը չունի մշակված բրենդ և կարգախոս, համայնքի մարքեթինգի և արտաքին դիրքավորման ռազմավարություն, ինչպես նաև չեն իրականացվում համայնքի գովազդման մարքեթինգային արշավներ:

Համայնքի վարչական տարածքում առկա են բազմաթիվ բնության ու պատմության հուշարձաններ, որոնք հնարավորություն են տալիս համայնքում զարգացնել տուրիզմը: Համայնք այցելողները կարող են վայելել ազգային տարատեսակ ուտեստներ՝ քյուֆթա, հարիսա: Տուրիզմի զարգացմանը կնպաստի Սարդարապատի հուշահամալիրը, որի տարեկան այցելուների թիվը մոտավորապես 24320-ն է: Սարդարապատի հուշահամալիրից բացի զբոսաշրջիկների համար յուրօրինակ զբոսաշրջային վայրեր կարող են հանդիսանալ սահմանամերձ Երվանդաշատ և Բագարան համայնքներն՝ իրենց հնագիտական հուշարձաններով, Երվանդ արքայի որսորդական ամրոցը, Արգիշտիխիսիլի քաղաքը, Կարակոյունլուի արգելոց-դամբարանը, Մեծամորի բլրի լանջին պեղված հինգհազարամյա հնության համարվող բրոնզեդարյան մետաղաձուլարանը, խորհրդային մոդեռնիզմի կառույցները, որոնցից շատերը ընդգրկված չեն պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների շարքում և Հայաստանի հուշարձանների պահպանության պետական ցուցակում, որոնք սակայն զբոսաշրջիկների համար կարող են հետաքրքիր լինել:

Արմավիրի մարզը հարուստ է պատմաճարտարապետական հուշարձաններով, այդ թվում՝ կրոնական կառույցներով, սակայն անկախությունից, մասնավորապես՝ 2000-ական թթ.-ից սկսած լայն թափ է ստացել եկեղեցաշինությունը: ՀՀ անկախությունից հետո Արմավիրի թեմում 12 նոր եկեղեցի է կառուցվել: Արմավիր համայնքը, որքան էլ տարօրինակ է, սեփական եկեղեցի ունեցավ միայն տակավին վերջերս: Համայնքի կառավարման մարմինը՝ ի դեմս համայնքի ղեկավարի, միտված է մշակելու, նախագծելու իր համայնքի դրական և բիզնեսին աջակցող մարքեթինգային ռազմավարությունը՝ գիտակցելով համայնքում բնակվելու, աշխատելու, այցելելու և հնարավոր ներդրումներ կատարելու նշանակությունը: Այսօր համայնքում կատարվող գրեթե բոլոր աշխատանքներում ՏԻՄ-ի կողքին կանգնում են տեղի և դրսի գործարարները՝ հայտնելով իրենց վստահությունն ու համագործակցելու պատրաստակամությունը:

Կան գործոններ, որոնք թերի են, օրինակ՝ ներհամայնքային ճանապարհների առկայությունը, հյուրատների բացակայությունը, ոռոգման համակարգի վատ վիճակը և դրանց բացակայությունը:

Համագործակցելով ինչպես գործարարների, այնպես էլ միջազգային դոնորների հետ, համայնքն իրականացնում է և պլանավորում է իրականացնելի շարք միջոցառումներ: Վերջիններս ներառում են զբոսաշրջային և տեղեկատվական

ցուցանակների տեղադրում մասնավորապես օդանավակայանի և էջմիածին տանող ճանապարհների վրա, քաղաքային ագրոշուկայի հիմնում, որը կարևոր հիմք կհանդիսանա ինչպես տեղական մթերքի սպառման համար, այնպես էլ զբոսաշրջային հոսքերի ապահովման համար՝ ներկայացնելով նրան տիպիկ մարզային խոհանոցի յուրահատկությունները, թեյերը, համեմունքները և այլն: Համայնքը պլանավորում է իրականացնել ամենամյա աշնանային փառատոն, որը թույլ կտա ներկայացնել համայնքի ագրոմշակույթը (աշնանային բարիքները), գինեգործությունը, կավագործությունը և ազգային արվեստը: Կմշակվի համայնքային զբոսաշրջային ուղեցույցի մշակում, որտեղ ներառված կլինեն հյուրատները, այցելության վայրերը և սննդի կետերը իրենց քարտեզային տեղանքով: Արմավիր համայնքը վերջին 1 տարվա ընթացքում համագործակցություն է սկսել Լիտվայի Վիսագինաս քաղաքի հետ, պլանավորվում են մշակութային և նորարական ոլորտների զարգացում, դրան ուղղված միջոցառումների անցկացում, փորձի փոխանակում: Ինչպես նաև այս պահին բանակցությունների փուլում է համագործակցելու՝ ՌԴ Բոգդանովիչ քաղաքի և ԻԻՀ Քերման քաղաքի հետ: Վերջիններս ենթադրում են խոշորածավալ ծրագրերի իրականացում՝ ի նպաստ երկու քաղաքների զարգացմանը:

7. SWOT վերլուծություն

Ուժեղ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
- Համայնքը մարզի վարչական կենտրոնն է, որտեղ կենտրոնացած են պետական, ֆինանսական և կոմունալ ծառայություն մատուցող կառույցների տարածաշրջանային մասնաճյուղերը: - Բնակիչների վստահությունը ՏԻՄ-ին կատմամբ և նրանցակտիվ մասնակցությունը Տեղական ինքնակառավարմանը - Համայնքի աշխարհագրական բարենպաստ դիրքը՝ մայրաքաղաք Երևանին մոտ լինելը: - Համայնքում առկա արտադրական հզորությունների կայուն արավորությունների առկայություն, օրինակ <<Արարատ>> կոնյակի գործարանի արտադրությունը, պահածոների արտադրությունը: - Համայնքի ապահովվածությունը շուրջօրյա շրամատ ակարարմամբ, գազով, ոռոգման ջրով - Համայնքի նհարակից գյուղական բնակավայրերը, որտեղ արտադրվում են գյուղատնտեսական ապրան	- Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների վատ վիճակը (ճանապարհներ, արտաքին լուսավորության ցանց, անձրևատար կոյուղու քաղաքային): - Համայնքի ոռոգման համակարգի անբավարար վիճակը: - Համայնքի տնտեսական զարգացման համար անհրաժեշտ մարդկային ռեսուրսների պակասը: - Աղետների ռիսկերից ծածկող դիմակայունություն - Բյուջեի սահմանափակությունը, որը հնարավորություն չի տալիս իրագործել խոշոր ներդրումային ծրագրեր - Համայնքային գույքի ոչ պատշաճ կառավարումը

քներ՝ ծիրան, կեռաս, սալոր և այլն: • - Համայնքում առկա բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթությամբ կադրերի առկայություն: - Համայնքում մեծ թվով բանկային, վարկային և ապահովագրական ընկերությունների առկայություն: - Համայնքապետարանի արդյունավետ աշխատանքային մեխանիզմ: - Եվրամիության ծրագրերին մասնակցության փորձառությունը	
Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ
- Արարատյան դաշտավայրի գյուղատնտեսական հարուստ բնակավայրերով շրջապատված լինելը - Քույր և գործընկեր քաղաքների հետ արդյունավետ համագործակցության ակտիվացում, լավագույն փորձի ուսումնասիրում և կիրառում: - 10 կմ հեռավորության վրա գտնվող Սարգարապատի հուշահամալիրը՝ որպես տուրիզմի զարգացման նախադրյալ, մասնավորապես, հյուրընկալության և հուշանվերների արտադրության ոլորտում - Հայաստանում զարգացող գինեգործությունը և արտահանման շուկաներում հայկական գինու ճանաչելիության և հեղինակության աճը	- Երիտասարդների արտագաղթ - Կլիմայական աղետների և հիվանդությունների վտանգներ - Նոր տեխնոլոգիաների զարգացումից հետ մնալը - Կորոնավիրուսի համաճարակի հետևանքով տնտեսական ճգնաժամ - Քաղաքական ազդեցություններ - Արտաքին ներդրումների բացակայություն - Միջազգային զբոսաշրջիկների ներհոսքի էական անկում

8. Տեսլական և Նպատակներ

Համայնքը գյուղատնտեսության և սննդի արդյունաբերության զարգացած կենտրոն է՝ բարձր կենսամակարդակ և զբաղվածություն ունեցող բնակչությամբ:

Նպատակ 1. Գյուղատնտեսության արտադրանքի աճ՝ բարելավելով գյուղատնտեսական ենթակառուցվածքները:

Գործողություններ •

1. Ոռոգման համակարգի կառուցում և արդիականացում
2. Խոշորամասշտաբ սառնարանային տնտեսության և լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման իրագործելիության ուսումնասիրություն և ներդրողների ներգրավում
3. Փոքր գինեգործական արտադրությունների զարգացման ուսումնասիրություն

4. Գինեգործության զարգացման վերաբերյալ սեմինարների անցկացում
Գինեգործության աջակցման հիմնադրամի և Գինու ակադեմիայի հետ համատեղ

Նպատակ 2. Ձեռնարկությունների զարգացման համար բարենպաստ պայմանների և աջակցման մեխանիզմների բարելավում:

1. Համայնքային պատկանելիության գույքի կառավարման համակարգի բարելավում և կանոնակարգում
2. Առկա գույքի պոտենցիալ օգտագործման ուսումնասիրություն և ներդրումային առաջարկությունների պատրաստում
3. Համայնքի գործարարների և պոտենցիալ ներդրողների հետ ներդրումային համաժողովի կազմակերպում

Նպատակ 3. Զբոսաշրջային պրոդուկտների զարգացում և առաջ մղում ներքին շուկայում:

1. «Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության ազգային թանգարան» ՊՈԱԿ-ի հետ զբոսաշրջության զարգացման ծրագրի մշակում և ֆինանսների հայթայթում
2. Համայնքի բրենդի մշակում
3. Համայնքի վերաբերյալ գովազդային հոլովակի պատրաստում և տարածում սոցիալական ցանցերում

9 Գործողությունների ծրագիր

Աղյուսակ 2

Հիմնադրամներ	Գլխավոր նպատակներ	Գործողություններ/Նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն և (Սկիզբ /ավարտ)	Ներգրավված Գործընկերներ	Գնահատված Ծախսեր	Մոնիթորինգի ցուցանիշներ/Կարճաժամկետ արդյունքների ցուցիչներ և թիրախներ	Արդյունքներ/Վերջնարդյունքից ուղիներ և թիրախներ
1. Հող և ենթակառուցվածքներ 2" Համայնքի մարզկառավարի և մարզկառավարի կապիտալի զարգացում 3" Գինմանական միջոցների հասանելիություն	Նպատակ 1. Գյուղատնտեսության արտադրանքի աճ՝ բարելավելով գյուղատնտեսական ենթակառուցվածքները:	1.1. Ոռգման կառուցում և արդիականացում	04/2020-12/2021թթ	ՀՀԾՀ համաֆինանսավորում և համայնքապետարան	15 մլն ՀՀ դրամ	7 կմ ոռոգման համակարգի վերակառուցում	1. Ոռգվող տարածքների 10% աճ 2" Գյուղատնտեսական արտադրանքի 15% աճ
		1.2. Խոշորամասշտաբ սառնարանային տնտեսության և լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման իրագործելիություն և ուսումնասիրություն և ներդրողների ներգրավում	08/2020-12/2021թթ	Ներդրողներ, մասնավոր հատված, համայնքապետարան	100 մլն ՀՀ դրամ	- Հանդիպումներ սառնարանային պահեստի բիզնեսի սեփականատերերի հետ և կարիքների գնահատում - Համայնքում առկա սառնարանային ենթակառուցվածքի գնահատում - Լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման համար պատշաճ հողատարածքի հատկացում	3. Սառնարանների արդյունքում բերքի պահպանման որակի բարելավում, փչացումից կորուստների նվազեցում
		1.3. Փոքր զինեցործական արտադրությունների զարգացման	03/2020-05/2021թթ	Համայնքապետարան Հայաստանի	1 մլն ՀՀ դրամ	Ուսումնասիրության արդյունքների հրապարակում	4. Գինեգործության զարգացում և գինու

ուսումնասիրություն				խաղողագործության և գինեգործության հիմնարար և հորիզոնական ընկերություն	1 մլն << դրամ	3 սեմինարի իրականացում Առնվազն 20-ական մասնակից	Աջակցություն հինգ ակնակ գինեգործի՝ շուկա մուտք գործելու հարցում	արտադրության 15% աճ
1. Կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ 2. Հող և ենթակառուցվածքներ: 3*Ֆինանսական միջոցների հասանելիություն	Նպատակ 2. Ձեռնարկությունների զարգացման համար բարենպաստ պայմանների և աջակցման մեխանիզմների բարելավում:	1.4. Գինեգործության զարգացման վերաբերյալ սեմինարների անցկացում Հայաստանի խաղողագործության և գինեգործության հիմնարար և Գինու ակադեմիայի հետ համատեղ	10/2020-06/2021թթ	Համայնքապետարան Հայաստանի խաղողագործության և գինեգործության հիմնարար Գինու ակադեմիա	1 մլն << դրամ	3 սեմինարի իրականացում Առնվազն 20-ական մասնակից	Աջակցություն հինգ ակնակ գինեգործի՝ շուկա մուտք գործելու հարցում	1. Առկա գույքի վերաբերյալ տեղեկատվություն և հասանելի է պրոտենցիալ ներդրողների համար 2. Ստորագրված հուշագրեր (պրոտենցիալները ունենի վերաբերյալ)
		2.1. Համայնքային պատկանելության գույքի կառավարման համակարգի բարելավում և կանոնակարգում	10/2020-05/2021թթ	Համայնքապետարան, Կարաստորի կոմիտե	Կիրառելի չէ	Գույքի կառավարման համակարգի կանոնակարգում Տեղեկատվական բազայի ստեղծում	Գույքի կառավարման համակարգի կանոնակարգում Տեղեկատվական բազայի ստեղծում	
		2.2. Առկա գույքի պրոտենցիալ օգտագործման ուսումնասիրություն և ներդրումային առաջարկությունների պատրաստում	08/2020-03/2021թթ	Համայնքապետարան, Կարաստորի կոմիտե, մասնավոր հատված	1,5 մլն << դրամ	Ներդրումային առաջարկությունների ներկայացում ներդրողներին 5 հանդիպում ներդրողների հետ	Ներդրումային առաջարկությունների ներկայացում ներդրողներին 5 հանդիպում ներդրողների հետ	
		2.3. Համայնքի գործարարների և պրոտենցիալ ներդրողների հետ ներդրումային համաժողովի կազմակերպում 3.1. «Սարդարապատի հերոսամարտի	03/2020-05/2021թթ	Համայնքապետարան, մասնավոր հատված	2,5 մլն << դրամ	մասնակցությամբ	Համաժողովի իրականացում առնվազն 20 գործարարի և ներդրողների	
1" Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ	Նպատակ 3. Զբոսաշրջային	3.1. «Սարդարապատի հերոսամարտի	05/2020-12/2021թթ	«Սարդարապատի հերոսամարտի	1,5 մլն << դրամ	• Մշակված և հաստատված զբոսաշրջության	1. Մշակվել և շուկային են ներկայացվել	

	պրոդուկտների զարգացում և առաջ մղում ներքին շուկայում:	հուշահամալիր, ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության ազգային թանգարան» ՊՈԱԿ-ի հետ զբոսաշրջության ծրագրի զարգացման մշակում և ֆինանսների հայթայթում	06/2020-12/2020թթ	հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության ազգային թանգարան» ՊՈԱԿ, համայնքապետարան	1 մին << դրամ	Մշակված է համայնքի բրենդը և օգտագործվում է համայնքի ներկայացուցիչների և բիզնեսի կողմից	Պատրաստված 3-5 րոպեանոց տեսահոլովակ և տարածում սոց ցանցներում և լրատվամիջոցներով	զբոսաշրջային նոր պրոդուկտներ 2. 20% -ով աճել են զբոսաշրջիկների այցելությունները
		3.2. Համայնքի բրենդի մշակում		Համայնքապետարան		Մշակված է համայնքի բրենդը և օգտագործվում է համայնքի ներկայացուցիչների և բիզնեսի կողմից	Պատրաստված 3-5 րոպեանոց տեսահոլովակ և տարածում սոց ցանցներում և լրատվամիջոցներով	
		3.3. Համայնքի վերաբեյալ գովազդային հոլովակի պատրաստում և տարածում սոցիալական ցանցերում	2021թ.	Համայնքապետարան	1,5 մին << դրամ	Պատրաստված 3-5 րոպեանոց տեսահոլովակ և տարածում սոց ցանցներում և լրատվամիջոցներով		

10. Ֆինանսավորման սխեմա

Միջոցառումներ	Գնահատված ծախսեր	Ֆինանսավորման աղբյուր				Ֆինանսավորման պակաս	Նշումներ
		Տեղական բյուջե	Պետական, տեղիական բյուջեներ	Ձեռնարկություններ	Դոնորներ		
1.1. Ոռոգման համակարգի կառուցում և արդիականացում	15 մլն ՀՀ դրամ / 30,000 ԵՎՐՈ	6,000 ԵՎՐՈ	20,000 ԵՎՐՈ	4,000 ԵՎՐՈ		0%	ՀՀ-ում համաֆինանսավորում և համայնքապետարան
1.2. Խոշորամասշտաբ սառնարանային տնտեսության և լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման իրագործելության ուսումնասիրություն և ներդրողների ներգրավում	100 մլն ՀՀ դրամ / 200,000 ԵՎՐՈ	40,000 ԵՎՐՈ	15,000 ԵՎՐՈ	25,000 ԵՎՐՈ	120,000 ԵՎՐՈ	60%	Ներդրողներ, մասնավոր հատված, համայնքապետարան
1.3. Փոքր գինեգործական արտադրությունների զարգացման ուսումնասիրություն	1 մլն ՀՀ դրամ / 2,000 ԵՎՐՈ	1,000 ԵՎՐՈ		1,000 ԵՎՐՈ		50%	Ներդրողներ, մասնավոր հատված, համայնքապետարան
1.4. Գինեգործության զարգացման վերաբերյալ սեմինարների անցկացում Գինեգործության աջակցման իմնադրամի և Գինու	1 մլն ՀՀ դրամ / 2,000 ԵՎՐՈ	2,000 ԵՎՐՈ				0%	Ներդրողներ, մասնավոր հատված, համայնքապետարան

ակադեմիայի հետ համատեղ							
2.1. Համայնքների գույքի կառավարման համակարգի կարգավորում և կատարելագործում	Ֆինանսավորումն իրականացվում է					0%	
2.2 Համայնքային առկա գույքի պատենցիալ օգտագործման ուսումնասիրություն և ներդրումային առաջարկությունների պատրաստում	1,5 մլն ՀՀ դրամ / 3,000 եվրո	600 եվրո	1,000 եվրո	1,400 եվրո		46%	Համայնքապետարան, Կարաստրի կոմիտե, մասնավոր հատված
2.3. Համայնքի գործարարների և պատենցիալ ներդրողների հետ ներդրումային համաժողովի կազմակերպում	2,5 մլն ՀՀ դրամ / 5,000 եվրո	1,000 եվրո		4,000 եվրո		80%	Համայնքապետարան, մասնավոր հատված
3.1. «Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պատմության ազգային թանգարան» ՊՈԱԿ-ի հետ զբաղվող ծրագրի մշակում և ֆինանսների հայթայթում	1,5 մլն ՀՀ դրամ / 3,000 եվրո	600 եվրո	1,000 եվրո		1,400 եվրո	46%	«Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պատմության ազգային թանգարան» ՊՈԱԿ, համայնքապետարան
3.2. Համայնքի բրենդի մշակում	1 մլն ՀՀ	1,000			1,000	50%	Համայնքային բյուջե

	դրամ/ 2,000 ԵՎՐՈ	ԵՎՐՈ			ԵՎՐՈ	ԵՎՐՈ	Համայնքապետարան, գրվագրային ընկերություններ
3.3.Համայնքի վերաբեյալ գրվագրային հոլովակի պատրաստում և տարածում սոցիալական ցանցերում	1,5 մին ՀՀ դրամ / 3,000 ԵՎՐՈ	600 ԵՎՐՈ			2,400 ԵՎՐՈ	80%	

11. Մշտադիտարկման ցուցանիշներ և մեխանիզմներ

Աղյուսակ 11. Իրականացման ժամանակացույց/ մշտադիտարկման պլան

Գործողություններ / նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն (սկիզբ / ավարտ)	Ակնկալվող արդյունքներ 1-6-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 6-12-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 12-18-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 18-24-րդ ամիսներ
1.1. Ոռոգման համակարգի կառուցում և արդիականացում	04/2020-12/2021թթ	Սուբվենցիոն հայտերի ներկայացում, մրցույթների հայտարարում:	2 կմ նոր ոռոգման համակարգի անցկացում	3 կմ ոռոգման համակարգի վերանորոգում	2 կմ նոր ոռոգման համակարգի անցկացում
1.2. Խոշորամասշտաբ սառնարանային տնտեսության և լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման իրագործելիության ուսումնասիրություն և ներդրողների ներգրավում	08/2020-12/2021թթ	-	Թիմի ստեղծում և ուսումնասիրության ժամկետների պատրաստում Լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման համար անհրաժեշտության գնահատում և իրագործելիության ուսումնասիրություն	Ֆերմերների և պահեստային ձեռնարկությունների հետ քննարկում իրագործելիության ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ Հանդիպում հավանական ներդրողների հետ	Ներդրողի հետ հուշագիր և համապատասխան հողամասի տրամադրում (լոգիստիկ կենտրոնի կառուցման համար)
1.3. Փոքր գինեգործական արտադրությունների զարգացման ուսումնասիրություն	03/2020-05/2021թթ	Ուսումնասիրության առաջադրանքի նկարագրության կազմում	Հետազոտության իրականացում	Քննարկում փոքր գինեգործների հետ և աջակցության ուղղությունների որոշում	Փոքր գինեգործներին շուկայում առաջնորդում

1.4. Գինեգործության զարգացման վերաբերյալ սեմինարների անցկացում Գինեգործության աջակցման հիմնադրամի և Գինու ակադեմիայի հետ համատեղ	10/2020-06/2021թթ		Գործող և սկսնակ սկսնակ գինու արտադրությամբ զբաղվողների ներգրավում Մասնակիցների կարիքներից ելնելով սեմինարի բովանդակության պատրաստում Առաջին ուսումնական ծրագրի կազմակերպում	Եվս 2 թեյնիգի կազմակերպում	
2.1. Համայնքային պատկանելության գույքի կառավարման համակարգի բարելավում և կանոնակարգում	10/2020-05/2021թթ	Թիսիճևալորում, պայմանավորվածություն Պետական կադաստրի կոմիտեի հետ	-Կառավարման համակարգի կանոնակարգի մշակում Տվյալների շտեմարանի հիմնական պարամետրերի վերաբերյալ լորոշում	Գույքագրում Առցանց կատարողի/բազայի մշակում	Բազայի շարունակական թարմացում
2.2. Առկա գույքի պտենցիալ օգտագործման ուսումնասիրություն և ներդրումային առաջարկությունների պատրաստում	08/2020-03/2021թթ		Ներդրումային փաթեթների մշակում		
2.3. Համայնքի գործարարների և պտենցիալ ներդրողների հետ ներդրումային համաժողովի կազմակերպում	03/2020-05/2021թթ		Ներդրողների համաժողովի նախապատրաստում. Օրակարգի որոշում, մասնակիցների	Համաժողովի կազմակերպում առնվազն 20 գործարարի և ներդրողների	Բանակցություններ հավանական ներդրողների հետ Ներդրողների հետ

3.1. «Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության» ՊՈԱԿ-ի հետ թանգարան» զբոսաշրջության զարգացման ծրագրի մշակում և ֆինանսների հայթայթում	05/2020-12/2021թթ	Հրոսաշրջության ներկայացուցիչների ներգրավմամբ Հրոսաշրջության զարգացման խորհրդի ստեղծում	Հրոսաշրջության զարգացման ծրագրի մշակում Դրամահավաքի արշավի անցկացում	Մշակվել են տուրիստական երթուղիներ, որոնք ներկայացվել են տարածաշրջանում ակտիվ գործունեություն իրականացնող տուր օպերատորներին:	Հրոսաշրջության զարգացման ծրագրում սահմանված գործողությունների իրականացում	հուշագրի ստորագրում
3.2. Համայնքի բրենդի մշակում	06/2020-12/2020թթ	Բրենդինգային ընկերության արտապատվիրում	Մշակված համայնքի ինքնություն. Լոգոն, կարգախոսը, բրենդի ձեռնարկը	-	-	-
3.3. Համայնքի վերաբեյալ հոլովակի գովազդային պատրաստում և տարածում սոցիալական ցանցերում	2021թ.	-	-	Մրցույթի հայտարարում Հաղթող կազմակերպության ընտրություն Հոլովակի նկարահանման աշխատանքներ	Հոլովակի տարածում ցանցերում	Հոլովակի տարածում սոց ցանցերում

Գործընկերության կազմ

h/h	Անուն ազգանուն	Կազմակերպություն/ պաշտոն
1	Թամարա Շառոյան	Համայնքապետարան, տեղական տնտեսության զարգացման պատասխանատու
2	Վարշամ Սարգսյան	Համայնքապետարան, փոխքաղաքապետ
3	Անի Խաչատրյան	Ակտիվ քաղաքացի և մի շարք կազմակերպությունների կամավորական
4	Վարդան Հովհաննիսյան	Համայնքապետարան, ավագանու անդամ
5	Սուսաննա Մատինյան	Արմավիրի քաղաքացիական երիտասարդական կենտրոն Հ/Կ հիմնադիր-նախագահ
6	Լևոն Չուկակյան	Միտք Հ/Կ նախագահ
7	Քրիստինե Մկրտչյան	Արմավիրի քաղաքացիական երիտասարդական կենտրոն Հ/Կ-ի անդամ
8"	Գուրգեն Վարդանյան	Գործարար
9"	Ռադիկ Մարգարյան	Գործարար

Հավելված 2

Հանդիպում 1

9 սեպտեմբերի 2019 թ.

Ք. Արմավիրի համայնքի ղեկավարի աշխատասենյակ

Թեմա՝ ՏՏՀՊ-ի թիմը հաստատելու մասին:

Օրակարգում՝

Ծրագրի ներկայացում

Թամարա Շառոյան՝ ՀՀՏՀ ծրագրի պատասխանատու

Կարծիքների փոխանակում

Գործընկերության կազմի հաստատում:

Աշխատող թիմի ընտրում և ձևավորում.

1. Թամարա Շառոյան – տեղական տնտեսության զարգացման պատասխանատու
2. Վարչամասարգսյան – փոխքաղաքապետ
3. Անիտա չատրյան – քաղաքացի, կամավորական

Հանդիպում 2

23 սեպտեմբերի 2019 թ.

Ք. Արմավիրի համայնքի ղեկավարի աշխատասենյակ, սկիզբը

Թեմա՝ Արմավիր համայնքի տնտեսության կառուցվածքի ներկայացում

Օրակարգում՝

Թիմի հավաքագրած համայնքի տնտեսության կառուցվածքին վերաբերող տեղեկատվության ներկայացում գործընկերության անդամներին:

Կարծիքների և մտքերի փոխանակում

Տնտեսության կառուցվածքի ուժեղ և թույլ կողմերի որոշում

Հանդիպում 3

7 հոկտեմբերի 2019 թ.

Արմավիրի համայնքապետարանի նիստերի դահլիճ

Թեմա՝ Արմավիր համայնքի տնտեսության հիմնասյունների և ընդհանուր SWOT վերլուծություն

Օրակարգում

Ողջույնի խոսք

Դավիթ Խուդաթյան՝ Արմավիր համայնքի ղեկավար

Արմավիր համայնքի տնտեսության հիմնասյունների վերաբերող տեղեկատվության վերլուծության ներկայացում ավագանու անդամներին, ակտիվ քաղաքացիներին և ՀԿ-ի ներկայացուցիչներին:

Թամարա Շառոյան՝ ՀՀՏՀ ծրագրի պատասխանատու

Կարծիքների և մտքերի փոխանակում

Յուրաքանչյուր հիմնասյան վերաբերյալ ուժեղ և թույլ կողմերի որոշում գործընկերության անդամների կողմից:

Ընդհանուր ուժեղ և թույլ կողմերի վերլուծություն և որոշում գործընկերության կողմից

Ամփոփում, մտքերի փոխանակում:

Տնտեսական զարգացման պլանի մաս կազմող տվյալները հավաքագրվել են համայնքապետարանի համապատասխան բաժինների տվյալների հավաքագրման հիման վրա, ինչպես նաև աշխատող թիմի կողմից, և գործընկերության թիմի անդամների կողմից: Հարցումներ են իրականացվել Հ/Կ-ների կողմից մասնավոր հատվածին՝ առաջարկների համար, իսկ աշխատանքային թիմի կողմից հարցումներ են իրականացվել Արմավիրի զբաղվածության կենտրոնից, գործարարների շրջանում, մասնավոր հատվածից: